

KNJIZNICA
EDVARDA KAMONAR
V CELJU

Celje - skladišče
D-Per

III 19/1980

1119801465,9

COBISS

OSRENETNA KNJ. CELJE

Vestnik

GLASILO KOLEKTIVA

ST. 9 ♦ CELJE, NOVEMBER 1980

29. november - Dan republike

Praznovanje naše zgodovinske prelomnice, ko je bilo dne 29. novembra 1943 v mestu Jajcu ob Plivi drugo zasedanje AVNOJ-a, je spomin na zgodovinski zbor naših narodov in narodnosti, ko so bili položeni temelji naše bodoče družbene ureditve: nova Jugoslavija bo republika! Obenem pa je proslava DNEVA REPUBLIKE tudi napotilo in spodbuda za novo revolucionarno akcijo, ki jo zahteva

Bistvo in pomen tega dejanja je opisal tovariš Josip Broz Tito med drugim s temi besedami: »Protifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije so ustanovili sinovi vseh naših narodov, pravi ljudski poslanci, sredi revolucionarnega boja za svobodo in novo, boljše življenje. V najhujših urah svoje zgodovine so zmogli narodi naše dežele dovolj moči in sposobnosti, da uresničijo eno svojih največjih pridobitev. Na drugem zasedanju AVNOJ-a so bili postavljeni pravni temelji federativne državne skupnosti, s tem pa tudi podlaga za njeno suverenost in celovitost. Na tem zgodovinskem zborovanju je bilo razglašeno načelo kontinuitete jugoslovanske države v mednarodni skupnosti, ki so jo narodi Jugoslavije praktično potrdili v skupnem osvobodilnem boju. Ta skupen boj je izpričal odločnost vseh narodov Jugoslavije, da ostanejo trdno združeni na enakopravni podlagi v obrambi svoje in-

tegritete, pri čemer ne priznavajo nikomur pravice do razkosanja Jugoslavije.«

Z zgodovinskimi sklepi, sprejetimi na drugem zasedanju AVNOJ so storili to, da je bila v pravi luči in s potrebno objektivnostjo prikazana vloga narodnoosvobodilnega gibanja in njegov prispevek k boju proti fašizmu. Z vsem tem se je vloga AVNOJ-a še povečala. Nastopil je kot predstavnik naše državne kontinuitete in zato mu gre v zgodovini naših narodov in narodnosti izjemno pomembno mesto.

Takšna odločnost in takšno globoko razumevanje tedanjih razmer sta zmagala v odločilnem trenutku za usodo naše države. Ta zgodovinska izkušnja mora biti navzoča tudi ob vseh morebitnih prihodnjih preizkušnjah na naši poti, te zgodovinske izkušnje pa bodo zagotovile tudi trajnost in nemiljivost avnojskih odločitev.

E. S.

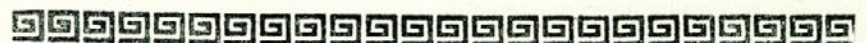

sedanji politični trenutek. Tako v tem trenutku lahko vidimo in občutimo, da je poslanstvo AVNOJ-a ne le živo in aktualno, marveč da bo tudi v prihodnje ostalo kot trajna sestavina v zgodovinski usmeritvi in akciji na naših tleh.

Znano je, da je do drugega zasedanja AVNOJ-a prišlo iz potrebe, da se popolnoma osvetli politično bistvo narodnoosvobodilne vojne in da se odkrijejo perspektive nadaljnjega razvoja naše države. AVNOJ je bil ustanovljen že leta 1942 na prvem zasedanju v Bihaču. Toda kot da bi čakali z nekakšnim globljim občutkom na pravi trenutek, je bila na njegovem drugem zasedanju izrečena njegova poslanica vsemu svetu. Vrsta okoliščin je odločalo o tem: od mednarodnega razmerja sil do potrebnih vojaških in političnih priprav v državi sami, saj je šlo za usodo vseh naših narodov in narodnosti. In ta pravi trenutek je prišel v noči med 29. in 30. novembrom 1943.

*Ob dnevu republike
vsem članom Mezxa
in njihovim svojcem
tež upokojencem
iskrene čestitke!*

*Družbenopolitične organizacije
in organi upravljanja*

Kako smo gospodarili v TOZD pekarn in slaščičarn Celje v prvih 9 mesecih 1980

Za tretje tromesečje je značilna razgibana poslovna dejavnost v temeljni organizaciji.

Zlasti se je to odražalo v investicijski dejavnosti, zaključena je adaptacija pekarn v Zalcu. V pekarni Gaberje je stekla peka v novi peči, zlasti je pomemben nov asortiman v proizvodnji (pariški kruh in burek). V pekarni Zagorje je stekla proizvodnja skozi novo peč, kmalu pa bo izpopolnjena tudi linija za obdelavo testa. Sorazmerno ugodno se vključuje tudi pekarna POD GRADOM v Velenju v preusmeritev v proizvodnji slaščičarskega peciva, kljub kadrovskim težavam.

S 1. avgustom so bile sprejete tudi nove cene osnovnih in posebnih vrst kruha in pekovskega peciva na celotnem področju, kjer proizvajamo in prodajamo tovrstne izdelke. Akcija pridobivanja soglasij k predlaganim cenam je bila izvedena uspešno, saj smo v zelo kratkem času uspeli v vseh 9. občinah vskladiti cenike.

V mesecu avgustu smo prešli pri osnovnih vrstah na peko 0,80 kg štruc. S tem ukrepom bi racionalnejše trošili kruh, z upadanjem potrošnje kruha po prebivalcu pa prispevali k ugodnejši bilanci potrošnje mok, oz. pšenice. Pri zmanjšanih težah so sicer cenovne razlike nekoliko ugodnejše od 1 kg štruc, vendar je izplen manjši, oz. izpeka večja.

Kot je znano je bila 16. julija sprejeta nova cena moke. Zaradi sorazmerno pičlih zalog po pekarnah (razlike od popisanih zalog pekarnam ni potrebno odvajati) so do potrditve cen kruha nastale negativne razlike. O teh še tečejo razgovori na občinskem oz. republiškem IS, če bo možno popisane količine v mlinu oz. skladiščih zmanjšati. Znesek ni zanemarljiv, saj je te moke za približno 600 tisoč din, za toliko se naj bi materialni stroški tudi zmanjšali.

Stroški razvoza so se v tem obdobju tudi povečali (Podražitev goriva) za 0,04 din/kg. Za kompenzacijo porasta tega stroška smo pričeli postopoma ukinjati spremeljevalce na nekaterih progah in bolje nagraditi voznike. Vendar se še vedno pojavljajo nekateri negativni pojavi nesodelovanja zaposlenih v skladiščih pekarn z vozniki — razvažalci. K takšnemu stanju mnogo pripomore tudi trenutna neprijetna organiziranost. Transportne stroške pri kruhu moramo temeljito proučiti, saj postajajo ti na kg

kruha že večji kot OD za izdelavo.

Ob korekciji cen so ostali popusti do prodajne mreže v enakih absolutnih zneskih kot pred podražitvijo (odlok o zmrznjenih maržah), povečane marže tudi v predloženih kalkulacijah niso bile upoštewane.

V zadnjem času posvečamo več pozornosti tudi izkoristkom delovnega časa. Še zlasti nadurnemu delu, ki se stalno veča.

Pri porabi moke ugotavljamo še nadaljni porast belih mok Tip 500, medtem ko črna moka Tip 1100 količinsko še nadalje upada. Polbela Tip 800 ter ostale specialne moke tudi rahlo upadajo v porabi.

Struktura porabe za 9 mesecev:

moka T 500	60,04 %
moka T 800	17,03 %
moka T 1100	21,27 %
ostale	1,66 %
	100,00 %

Kvaliteta teh je podpovprečna in zelo niha, kar se odraža tudi v randmanu. Povprečen izplen za vse pekarnne znaša 139,93 % za 9 mesecev, medtem ko je bil v enakem obdobju preteklega leta 141,40 %, torej se je zmanjšal za 1,47 %.

Proizvodnja in asortiman sta razvidna iz tabele. Opozoril bi le, da se razmerje med osnovnimi in posebnimi vrstami kruha še vedno povečuje v korist posebnih vrst, čeprav je trend rasti nekoliko počasnejši. Ob sedanji stagnaciji oz. padanju realnega življenjskega standarda je tudi pričakovati, da bo mo več ali manj stagnirali na doseženem razmerju. V naslednjih obdobjih bo potrebno več skrbi posvečati asortimanu, znotraj posebnih vrst kruha in doseči še večji odstotek pekovskega peciva v celotnem asortimanu.

Povsem zadovoljiv in opazen je tudi premik pri proizvodnji keksov v pekarni Štore.

1. PROIZVODNJA KRUHA

	79	80	% ud. 80
Osnovne vrste	5.010.035	4.356.931	40,11
Posebne vrste	5.155.746	5.693.323	52,42
Pecivo	842.896	810.947	7,47
Skupaj:	11.008.677	10.861.201	100,00

2. PROIZVODNJA KEKSOV v kg (Štore)

	1979	1980	Ind. 80/79
Keksi	99.367	138.157	139

3. REALIZACIJA SLAŠČIČARN 9 MESECEV V 1980

	1979	1980	% udel.	ind. 80/79
ADA	11.923.046,10	14.198.968,00	51,20	119
STORE	5.638.980,96	9.167.850,48	33,05	163
HRASTNIK	3.000.209,80	3.699.859,00	13,34	123
VELENJE II	—	699.441,50	2,41	—
SKUPAJ SLAŠČIČARNE	20.562.236,86	27.736.118,98	100	133

Realizacija za TOZD skupaj za 9 mesecev leta 1980

PEKARSTVO	140.044.919,90 din	83,47 %
SLAŠČIČARSTVO	27.736.118,98 din	16,53 %
SKUPAJ:	167.781.038,88 din	100 %

Stepišnik

Vpliv organizacije dela na inventurne rezultate

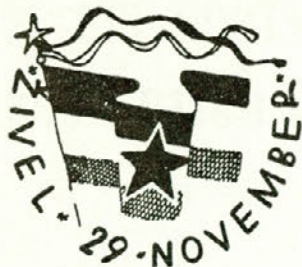
Nabava — prevzem — kontrola

Prevzem blaga z vsemi svojimi nevarnostmi in nedoslednostmi predstavlja nevarnost prve izgube — manjko, ki zahteva razumno mero organizacije.

Temeljni predpogoj za pravilen prevzem in manipulacijo z blagom je primerno izšolan in usposobljen kader. Prevzem blaga predvsem ne smemo smatrati kot ročno ali celo razkladalno delo, ki se samo občasno nadzira ali spremlja. Takšna brezskrbnost vodi mnogokrat k velikim blagovnim izgubam. Za preprečevanje tega ne zadostuje zato samo lista vhodne kontrole in po njej izšolano osebje, ampak je treba posebno ugotoviti in javno izpostaviti vzroke in mesta nastankov izgub in nepravilnih manipulacij.

Izrecno je treba prepovedati, da se med vhom »pred prevzemom blaga« le-ta vnaša v prodajo. Poleg pomembnosti vhodne kontrole je treba poudariti, da je lažja in cenejša izhodna kontrola centralnih skladišč, ker je le-teh manj kot prodajal. Dobra izhodna kontrola in s tem pravilna dostava, mnogokrat vplivajo na izbor dobavitelja. Pri tem velja še pomembna ugotovitev: pri dobavah oziroma napakah in manjkah iz lastnih skladišč so to **inventurne razlike**, pri tujih dobavah pa **inventurne izgube**.

Na kaj moramo biti pri prevzemu blaga tujih dobaviteljev še posebno pozorni:

1. Dobavitelji morajo biti vnaprej dogovorjeni poimensko in po blagovnih skupinah.
2. Dobavni roki in časi morajo biti vnaprej določeni in znani.

3. Dobavitelji ne smejo brez kontrole in spremstva v skladiščne prostore.
4. Vračilo blaga ali zamenjavo mora opraviti odgovorni oddelkovodja.
5. Odnosi z direktnimi dobavitelji naj bodo korektni in vljudni; družabništvo je nevarno, boljša je kontrola.

Skladiščenje

Za skladiščenje velja načelno, manjša ko je zaloga pri prodajalci, manjša je izguba. Vstop nezaposlenih v skladišče mora biti pod nadzorstvom, ker je prost vstop idealen pogoj za manjke in izgube. Pri skladiščenju velja načelo: staro pred novo. Seveda pa je najbolj racionalno in varno skladiščenje brez prekladanja.

Osebje, ki je zaposleno v skladiščih mora uživati naše zaupanje, vendar je kontrola boljša. To naj bo za vse občutna in samo po sebi razumljiva.

Odnos do blaga mora temeljiti na poznavanju rednih in primerjalnih vrednosti (ne cen), vedeti je na primer treba, da stane embalaža od mineralne vode več kot voda.

Označevanje cen

Področje numeriranja in cen je najvažnejše in tudi stroškovno pomembno. Pri površnem delu nastanejo škode in izgube predvsem za delovno organizacijo.

Pri prenizkem numeriranju nastanejo izgube.

Pri previsokih cenah pa izgubi mo ugled in kupce.

Osnova za numeriranje mora biti vedno dobavnica oziroma dospetje. Numeriranje na pamet, na osnovi cen prejšnjih pošiljk je sankcionirano z inventurnimi izgubami ali razlikami.

V prejšnjih časih je bila navada ali celo vrlina, ali hoby, znati 1000 in več cen na pamet, danes pa je ta lastnost celo negativna in vzrok napak in inventurnih razlik. Cene se namreč tako pogosto menjajo, širina asortimana pa je tolikšna, da je važneje vedeti, kje je blago numerirano in ne koliko je cena.

Menjava cen

Spremembe cen se morajo sprovajati strogo po predpisih, osebju in metodah, ki so zato predvideni. Za sprovedbo cen je potrebno

usposobljeno in predvsem zaupljivo osebje.

Kontrola popisov mora biti na primernem avtoritativnem nivoju, z dovolj pogostimi pregledi na preskok.

Tudi pozitivne inventurne razlike niso pravilno inventurno stanje.

Transport blaga

Vsak transport vsebuje določeno nevarnost za blagovne izgube. Za zmanjšanje rizika je treba pravočasno planirati transport po naslednjih načelih.

1. Krajši ko je transport, manjše so izgube.
2. Horizontalni transport je lažji in varnejši od vertikalnega.
3. Manj ko je prekladanja, manjše so izgube.
4. Lasten transport je boljši kot tuj.
5. Transportne poti morajo biti proste in dobre.

Skladiščenje blaga

Poslovni uspeh je poleg prodaje v mnogočem odvisen od pravilnega skladiščenja in strokovne manipulacije z blagom. To ne velja le za pokvarljivo blago, ampak še bolj za tehnično blago, pohištvo, kemikalije in slično. Sodobna skladišča morajo biti opremljena s sodno tehniko in predvsem z oznakami blagovnih prostorov, da ni potrebno nepotrebno prelaganje. Primerno je določiti tudi višino do katere se sme blago zlagati.

Zaupanje v sposobnost osebja je tudi tu dobra, a je kontrola spoštovanja določil boljša.

Blagajna, strateška točka v trgovini

Blagajna predstavlja tudi pri najboljši uporabi elektronske tehnike in naprav največjo nevarnost za blagovne in denarne izgube. Nekaj naslednjih primerov kaže kritične točke pri blagajni, ki vodijo k inventurnim izgubam.

1. Napačno ali pomankljivo izšolano blagajniško osebje.
2. Slaba ali pomankljiva zasedba blagajni.
3. Pomankljiva motivacija blagajničark.
4. Napačne in neproučene lokacije blagajni.
5. Slabo registrirane blagajne.
6. Pomankljiva navodila.
7. Pomankljiv nadzor.

Kje in kako se usposabljujejo učenci DO Merx

Zelimo vas seznaniti o uspehu učencev DO »MERX« Celje. V šolskem letu 1979/80 je uspešno zaključilo izobraževanje na raznih poklicnih šolah v Celju, Mariboru in Slovenj Gradcu 92 učencev, ki so se praktično in teoretično usposabljal za razne poklice: prodajalci, kuharji, natararji, peki, slašičarji, mesarji, avtomehaniki, elektromehaniki. Učni uspeh je bil povprečno dober. Zadnji letnik poklicne šole je:

12 učencev prodajalcev zaključilo z odličnim uspehom

7 učencev gostincev z odličnim uspehom

Ti učenci so za odličen uspeh prejeli eno in pol mesečne nagrade. S prav dobrim uspehom je zaključilo letnik:

24 učencev prodajalcev in

12 učencev gostincev

1 učenec — elektromehanik.

Učencem zadnjega letnika s prav dobro oceno v razredu in uspeh pri praktičnem delu se prav tako izplača ena mesečna nagrada.

Nagrada — obvezna in dodatna skupaj ne sme presegati 60 % povprečnega mesečnega netto osebnega dohodka na zaposlenega v gospodarstvu SR Slovenije v devetih mesecih.

V nižjih letnikih je bil učni uspeh nekoliko slabši. 11 učencev je imelo popravne izpite in so jih v jesenskem roku uspešno opravili, 7 učencev pa razred ponavlja.

V šolskem letu 1980/81 je v DO »MERX« v učenem ali študentskem razmerju skupaj 401 učenec od tega je 276 učencev, ki se usposabljujejo praktično in teoretično za poklic prodajalec različnih strok in sicer:

105 učencev se usposablja za poklic prodajalec živilske stroke

137 učencev se usposablja za poklic prodajalec mešane stroke

19 učencev se usposablja za poklic prodajalec ind. meš. stroke

10 učencev se usposablja za poklic prodajalec tehnične stroke

2 učenca se usposabljata za poklic prodajalec tekstilne stroke

3 učenci se usposabljujejo za poklic mesar sekač — prodajalec.

Učencem, ki se usposabljujejo za

poklic mesar sekač — prodajalec v času teoretičnega pouka plača TOZD po pravilniku o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD oskrbne stroške v celoti.

Poleg trgovske imamo še tri temeljne organizacije, ki se ukvarjajo z gostinsko dejavnostjo v Celju, Ravnah in Radljah ob Dravi. Te temeljne organizacije imajo 104 učence, ki se praktično in teoretično usposabljujejo za poklic in sicer:

47 učencev za poklic natararja in 57 učencev za poklic kuharja.

TOZD Pekarn in slašičarn Celje in Rogaška Slatina imata pri praktičnem in teoretičnem usposabljanju 15 učencev od tega:

6 učencev za poklic slašičarja in 9 učencev za poklic peka.

Učencem, ki se usposabljujejo za poklic peka in slašičarja pripada v času teoretičnega pouka povrnitev celotnih oskrbnih stroškov.

TOZD transport in obrtne storitve Celje ima 7 učencev. Praktično in teoretično se usposablja:

5 učencev za poklic avtomehanik — šofer in

2 učenca za poklic elektromehanik.

Učencem pripada v času učnega ali študentskega razmerja šest tednov počitnic v enem šolskem

letu, katere pa lahko koristijo v dogovoru s svojim mentorjem 14 dni v zimskem času in 30 koledarskih dni v letnem času. Velikokrat pa se zgodi, da učenec pravočasno ne pove, kdaj želi koristiti počitnice in potem se zgodi, da mu njegov nadrejeni ne more ugoditi, glede koriščenja v času, v katerem učenec želi imeti počitnice.

Do takih nesporazumov pa seveda ne bi prišlo, če bi učenci pravočasno obvestili mentorja glede koriščenja dopusta. Učencev je v poslovnih enotah veliko in zato je razumljivo, da počitnice v zaželenem roku lahko prvi koristi tisti, ki je pravočasno sporočil, kdaj želi imeti počitnice.

Vsem mentorjem, ki so dolžni in morajo skrbeti za praktično usposabljanje naših učencev predlagamo, da z učenci v svoji delovni sredini čim pogosteje pregledajo in se pogovorijo o vsej tekoči problematiki, predvsem pa še o pravicah in obveznostih učencev v času učnega razmerja. V ta namen bi se izognili vsem nepotrebnim nesporazumom in neljubim pritožbam in bi zagotovili kar najvišjo možno stopnjo delovne zavesti in delovne morale.

Kadrovsko splošni sektor

Delovni invalid ima pravico do ustreznega dela, ki ga lahko opravlja glede na preostalo delovno zmožnost in katerega mu je delovna organizacija dolžna zagotoviti

Ker je invalidnost v delovni organizaciji Merx zelo pogost pojav, se nemalokrat zgodi, da postane delovni invalid breme v TOZD, ker mu ta ne more nuditi ustreznega dela. Zaradi tega se dogaja, da se invalidski postopek zavlačuje, in kar je najslabše je to, da pri

vsem tem najbolj psihično trpi invalid sam. Poleg tega, da je prikrajsan pri osebnem dohodku, se kar hitro zgodi, da dobi občutek, da TOZD oz. DO ni več potreben, temveč ji je samo še v breme, ker zanj ni mogoče najti ustreznega dela, katero bi ga motiviralo, da bi

dosegel na novem delu čimboljše rezultate in katero bi mu pripomoglo k socialni rehabilitaciji.

Morda se posamezne TOZD premalo zavedajo, da je njihova zakonska obveza ustrezno zaposliti delovnega invalida glede na preostalo delovno zmožnost, katero je ocenila invalidska komisija. Invalidska komisija lahko oceni delavca kot delovnega invalida I. kategorije, kar pomeni, da je delavec tako bolan, da ne more opravljati nobenega dela več. Lahko ga oceni kot invalida II. kategorije, kar pomeni, da delavec zaradi bolezni ali poškodbe ne more opravljati svojega dela poln delovni čas, temveč lahko opravlja svoje ali drugo delo s polovičnim delovnim časom, lahko pa ga oceni kot invalida III. kategorije, kar pomeni, da delavec ne more opravljati več svojega dela poln delovni čas, lahko pa opravlja poln delovni čas drugo lažje delo.

Zato so še posebej potrebni temeljiti opisi del in nalog katere bi morali poznati:

— zdravnik šolske medicine, kateri se ukvarja s poklicnim usmerjanjem, kateri svetuje mlademu človeku, kam naj se usmeri in kje naj začne z delom

— izredno dobro mora poznati delovne razmere in vedeti kakšne so zahteve pri posameznih delih in nalogah specialist medicine dela, ki delavca pregleda, predno začne delati.

Tako naj ne bi dovolil naglušnemu, da dela v ropotu, ker bo ta delavec oglušel, delavcu z okvarjeno hrbtenico ne bo dovolil dvigati in prenašati težkih bremen, ker bi tak delavec slej kot prej postal delovni invalid, najmanj III kategorije invalidnosti

— prav tako bi moral dobro poznati oceno del in nalog splošni zdravnik ali zdravnik v splošni ambulanti, ko mora delavcu priznatičasno delanezmožnost zaradi bolezni ali poškodbe oz. ko mora delavcu odrediti bolniški stalež.

Ocena časne delovne nezmožnosti je odvisna od številnih dejavnikov, odvisna je od bolezni in tudi od del in nalog, ki jih opravlja delavec. Dr. med. Anton Prijatelj pravi:

»So bolezni, ko je nujno, da bolnik ne glede na delovno mesto, naloge in opravila, ki jih opravlja, ostane doma v postelji. Če ima delavec vročino, je pametno, da obolenje, ki je povzročilo to vročino, pozdravi v postelji ne glede na to ali je direktor, vodja obrata, delavec, snažilka ali vratar. Tu je odsotnost od dela nujno potrebna. Poznamo junake, ki hodijo v služ-

bo z vročino, ker mislijo, da bo delovna organizacija propadla, če jih ne bo na delo. Nekateri med njimi so srečno ušli posledicam, drugi pa so se morali mesece in mesece zdraviti zaradi komplikacij, naj že bo zaradi pljučnice ali celo tuberkuloze.«

— še posebej pa potrebujejo dobro oceno del in nalog zdravniki, ki delajo v invalidskih komisijah, ko ocenjujejo preostalo delazmožnost delavcev. Ta ocena je življenjskega pomena, saj ocenjujejo kaj pravzaprav delavec še lahko dela

Denimo, da je delavcu priznana II ali III kategorija invalidnosti. V tem primeru bo delovni invalid uveljavljal pravico do nadomestila zaradi manjšega osebnega dohodka na drugem lažjem delu. Po sedaj veljavnih določilih pokojninsko invalidske zakonodaje je bil uveljavljen način določanja osnove za nadomestilo zaradi manjšega OD na drugem delu razlika med povprečnim osebnim dohodkom, ki so ga dobili delavci skupine, v kateri je delovni invalid delal v koledarskem letu pred nastankom invalidnosti in povprečnim osebnim dohodkom

ki so ga delavci dobili v istem koledarskem letu v skupini, v katero je delovni invalid napoten na delo.

Ta način tudi določa, da se tako odmerjeno nadomestilo prilagaja kasnejšim spremembam. Tako odmerjeno nadomestilo se vsako leto poveča za odstotek, kot se je v delovni organizaciji, v kateri invalid dela, v povprečju povečal osebni dohodek.

Ta način ima nekatere dobre in slabe strani, ker se dogodi, da je delovni invalid upravičen do večje razlike v osebnem dohodku, kot pa mu je s tem načinom odmerjena.

Ker se v tem času pripravljajo predlogi za spremembo Statuta skupnosti pokojninsko invalidskega varovanja v SR Sloveniji, določene spremembe. O tem ali je tak način odmerjanja nadomestil dober ali slab in kakšne naj bi bile spremembe, pa je vsekakor najbolje, da bodo svoje mnenje in predloge v razpravah povedali invalidi sami.

Anica Rožič

Vzroki in posledice slabe preskrbe

Težave, ki nastopajo v preskrbi z nekaterimi osnovnimi življenjskimi artikli so odraz stanja, v katerem se je znašlo naše gospodarstvo. Že leta nazaj smo se srečevali s podobnimi težavami, vendar se nisimo dovolj resno začeli lotevati in odpravljati pomanjkljivosti na tem občutljivem področju.

POLITIKA CEN: S sedanjo politiko cen in nenehnim poviševanjem marsikdo prikriva nizko produktivnost, slabo organizacijo dela in druge slabosti, so pa tudi objektivni vzroki. Nekateri proizvajalci so izsilili nove cene praviloma celo z umetnim pomanjkanjem blaga. Ko so se kupci soočili s pomanjkanjem, so začeli kupovati več kot v normalnih količinah. Veliko škode je bilo prizadejano sistemu sporazumevanja in dogovarjanju, ker so hoteli nekateri zlonamerno prikazati kot slabost. Če bi spoštovali dogovore, upoštevali ažurnost pri sklepanju pogodb ne bi prišlo do takšne lekcije pri preskrbi. Trenutno je največje povpraševanje po pralnih praških, kavi,

olju in po svežem mesu. Dobavljivi mesa niso pripravljene vzeti na svoja pleča razlike v ceni, rejci pa pričakujejo višjo ceno, katero je ZIS že določil in upamo, da rejci ne bodo več zadrževali klavne živine. Sicer pa vsi, ki se kakorkoli ukvarjajo s kmetijstvom govorijo o nevdzdržnih razmerah s kmetijskimi pridelki, posebno še z mesom in da je treba cenovna razmerja nujno urediti, še posebno, če pomislimo na cene krmil, na katere vsi proizvajalci resno opozarjajo, da so odločno previsoke. Zaradi naštetih vzrokov se draži tudi hrana. In to mora nekdo plačati. Če ne potrošnik, potem iz družbene blagajne ali skladov in naša družba ni izjemna, če moramo razliko kriti s kompenzacijo.

ZUNANJA TRGOVINA: Pri vseh teh naporih bi vendarle kazalo, da se ne bi na tuje izvažalo toliko blaga, da ga doma občutno primanjkuje. Dočim naši kupci kupujejo našo kavo v Münchnu, pralne praške našega izvoza pa v Budimpešti, Pragi, Varšavi in drugod. Naš človek razume, da so ustaliteni naporu tesno povezani z izvozom, vendar ne za vsako ceno, ko pa potrebujemo te proizvode za normalno vsakdanje življenje. Zad-

nji čas je, da se napravi več reda v zunanjetrgovinski menjavi, da pride do selekcije uvoza, kajti na naših policah vidimo toliko blaga iz uvoza, katerega imamo doma.

Motnje, ki nastopajo na tržišču bodo imele daljnosežne posledice, katere bomo tudi trgovci močno občutili. Pomanjkanje blaga na policah zmanjšuje prihodek, dohodek in čisti dohodek, zmanjšuje akumulativno sposobnost trgovskih delovnih organizacij, porušeni bodo letni in srednjeročni plani razvoja in podobno. Če je končni cilj stabilizacijskih prizadevanj zmanjšati osebno, skupno in splošno porabo, potem smo tu uspeli. V bodoče se bomo morali spoprijazniti s počasnejšim gospodarskim razvojem.

Eden od poglobitvenih vzrokov za slabo preskrbo je, da se nenehno

praznijo hlevi živine na kmetijah nasploh. Na kmetih ostanejo ostareli ljudje, ki ne morejo oziroma nimajo interesa povečati staleža živine. Migracija kmečkih ljudi v mesta stalno narašča, nastajajo cele nove soseske. Posledice takšnega stanja so že znane in jih občutimo. Celotna družba bo morala dati več pozornosti kmetijski dejavnosti, napraviti to dejavnost zanimivo, da bo kmečki človek ostal na svoji zemlji. Kmetijskim proizvajalcem bo treba dati več družbene pomoči v obliki regresa gnojil, krmil in kreditov za nabavo kmetijskih priključkov in podobno, da se bodo lažje vključili v tržno proizvodnjo. Imamo bogato surovinsko osnovo, toda ne znamo izkoristiti.

Aleksander Gričnik

ta subvencijski razliki za sveže blago.

Cena očiščene marže za pokrivanje nizko kalkuliranega blaga, ali blaga, ki se slabo obrača je torej diskontna cena. Analogno temu pa je prodajalna s tako očiščenim (asortimanom) izborom blaga DISKONT.

Izravnalna kalkulacija bo morala slej kot prej postati stvar preteklosti. Kalkulacija bo morala temeljiti na povzročiteljih stroškov, kar pomeni razbremeniti nekomplcirane masovne artikle in obremeniti z delom in nego obremenjene sveže blago in blago, ki se slabo prodaja in obrača. Vse to je lažje reči kot pa narediti. Že samo spoznanje problema (pri nas) in medsebojnih odvisnosti, pa nas navaja na stroškovno pravično kalkulacijo. To pot bomo morali iti ali pa se bomo znašli na stranpoti, ki pomeni neuspeh. Neuspeh pa se lahko odraža v nizki marži, visokih stroških, velikih zalogah, slabih koeficientih obračanja in kot posledica vsega izguba ali celo propad.

Diskontno prodajo ni možno narediti za vsakim vogalom, če ni pogojenih dovolj potrošnikov. Diskont pa zmanjšuje potrebe novih kapacitet in investicij, je močna oblika konkurence in obrambe proti konkurenci, predvsem pa nedvoumno opozarja, da ni trajne prodaje brez pokritja stroškov.

Diskont - zakaj?

Prodaja živil naj bi bila tisti artikel, ki pripelje potrošnika v trgovino, da si izbere in kupi ostalo industrijsko blago. To bi naj tudi pokrivalo del nizkih in prenizkih marž živil.

Takšna praksa je bila razvita predvsem v zapadnih deželah z večjimi razponi marž, nižjo obrestno mero kapitala in koncentracijo kupne moči v urbano močnih naseljih in temu primernih dovolj velikih prodajalnah — marketih, blagovnih hišah in nakupovalnih centrih.

Kalkulacijske metode celotnega izbora ispred dvajset let so tudi pri nas vključile v izbor trgovin meso, mleko, kruh, pecivo, sadje, zelenjavo, kar je bilo nekoč področje specialistov. Kalkulacije tega blaga so onemogočale višje dohodke, kasneje pa celo ekzistenco specializiranih trgovin in njihovo tržno udeležbo.

Takšna politika mešane kalkulacije, pokrivanje in prelivanje ima za nujno posledico razmišljanja, da se kupec ali prodajalec izogne-

Šolanje blagajničark za blagovnico Ruše. (Zaradi pomanjkanja prostora posnetek ni bil objavljen v prejšnji številki glasila).

Nagrada za uporabno idejo-inovacijo

Vabimo k sodelovanju vse člane DO Merx pri iskanju rešitev za nov proizvodni program v poslovnici 4 — pražarna in embalarica. Imamo proste zmogljivosti na dveh pražilnih in petih embalirnih strojih in možnost ročnega embaliranja. Poleg tega iščemo ideje za razširitev proizvodnje na izdelavo prehrambenih artilov, ki bi bili interesantni za tržišče. Idejo, ki še ni evidentirana, pa bi jo uporabili, bomo honorirali kot inovacijo.

Svoje prispevke pošiljajte na naslov:

»Merx« Celje — TOZD GROSIST,

Poslovnica 4 — ing. Breda Uratarič.

Novoustanovljene delovne organizacije dobile organe upravljanja

Dne 14. 11. 1980 so temeljne organizacije združenega dela delovne organizacije Merx, ki se združujejo v nove delovne organizacije, izvolile organe upravljanja. Izvoljeni so bili delavski sveti DO »Potrošnik«, Celje, DO »Blagovni center«, Celje, DO »Mlinsko predelovalna industrija, Celje in »Gostinsko turistično podjetje«, Celje. Istega dne so delavci TOZD Izvolili tudi delegate v organe upravljanja SOZD Merx, Celje.

Ceprav začno novoustanovljene delovne organizacije delovati šele 1. 1. 1981, kot to določa samoupravni sporazum o združitvi v delovno organizacijo, so se delavski sveti navedenih delovnih organizacij konstituirali in na svojih prvih sejah, dne 20. in 21. 11. 1980 izvolili predsednike ter njihove namestnike, istočasno pa so imenovali tudi vršilce dolžnosti glavnih direktorjev, do zasedbe teh del in nalog po razpisu.

Za predsednika delavskega sveta delovne organizacije »Potrošnik«, Celje, je bil izvoljen tov. Karl Planko, delegat TOZD Prodaja Laško, njegov namestnik pa je Ivan Kuvkovič iz TOZD Prodaja Sentjur.

Delavski svet DO »Blagovni center«, Celje, je za svojega predsed-

nika izvolil tov. Alojza Solinca, delegata TOZD grosist, za njegovega namestnika pa tov. Antona Spole-naka, delegata iz TOZD Transport in obrtne storitve.

Tov. Rajko Čížek je bil izvoljen za predsednika delavskega sveta delovne organizacije »Mlinsko predelovalna industrija« Celje, Marko Petek pa za namestnika predsednika. Delavski svet DO »Gostinsko turistično podjetje« pa je izvolil za predsednika tov. Antona Vedenika, za namestnika predsednika pa Dra-ga Delaluta.

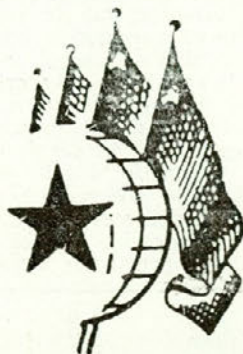
Ob tej priložnosti so delavski sveti imenovali tudi vršilce dolžnosti glavnega direktorja in je bil na ta dela imenovan

- v DO »Potrošnik«, Celje, tov. Stane Mele,
- v DO »Blagovni center«, Celje, tov. Slavko Zagoričnik,
- v DO »Mlinsko predelovalna industrija«, tov. Edi Stepišnik,
- v DO »Gostinsko turistično podjetje« tov. Edi Podpečan.

Sodeč po referatih, ki so jih bodoči glavni direktorji podali v zvezi z razvojnimi usmeritvami, lahko pričakujemo, da bo reorganizacija celjske trgovine dosegla svoj namen.

ŠA

ali pa bore malo. Kdo je za takšno neinformiranost odgovoren? Uredniški odbor prav gotovo ne. Odgovorna je TOZD — njen zakoniti zastopnik, ki ni poskrbel za to, da bi informiranje bilo redno i nsestavni del delovnega procesa. Neumestno je izgovarjanje, češ da posamezniki ne znajo pisati za časopis kot je Vestnik. Gotovo pa je da imajo posamezniki zdravo pamet in pridejo z zdravo mislijo na dan. Ni važno, kako je napisano! Stilistično in vsebinsko bo prispevek prikrojil uredniški odbor odn. urednik, ki mora paziti na to, da ne bo sestavek vsebinsko okrnjen, vendar napisan tako, da ga bo vsakdo lahko razumel.

Komisija za obveščanje pri občinskem svetu Zveze sindikatov Slovenije je že svojčas pozvala organizatorje obveščanja, da pošljejo pismeno poročilo o poteku akcije »Tisoč delavcev — sodelavcev«.

Na podlagi takih poročil je možno voditi nadaljne koordinacije v okviru komisije za obveščanje pri Medobčinskem svetu ZS za celjsko območje, prav tako pa v okviru republiškega odbora. Žal zahtevanega poročila nismo poslali, ker do danes še ni bilo odziva na to akcijo. Ne kaže stati ob strani. Zato naj velja ta poziv k sodelovanju slehernemu našemu delavcu — upravljalcu, da razmislija o kreiranju našega glasila in ga vsebinsko obogati.

Akcija »Tisoč delavcev - „sodelavcev“

Ta akcija že teče in pove, da bi v akciji informiranja moral sodelovati širši krog ljudi, ne samo tisoč delavcev, ampak prav vsi člani kolektiva. Zakaj? Ni dovolj, da samo nekaj ljudi, lahko bi jih preštel na prste, piše za Vestnik. Zato razumljivo bralci kritizirajo njegovo vsebino. Uredniški odbor si že dalj časa prizadeva, da bi nenehno širil krog sodelavcev, ker ve, da mora v glasilu odsevati življenje v TOZD odn. delovni organizaciji. Delavec mora v glasilu videti samega sebe in svoje tovariše. Le tako bo glasilo lahko odigralo svojo vlogo.

Uredniški odbor je svojčas poslal pismo vsem TOZD in jih naprosil, da v svoji sredini imenujejo delavca, ki bo odgovoren za obveščanje. Razen dveh TOZD, ki sta

javila osebo, odgovorno za obveščanje, ni nobena druga reagirala na ta poziv, kaj šele, da bi poslal prispevek. Takšno obnašanje prav gotovo ni v čast in ponos TOZD. Žato se včasih ne smemo čuditi, l.o. čujemo, da delavci negodujejo, češ da bodo »oni gor« kaj napisali, ker vedo, kako je prav. Ne, »oni gor bi naj živeli z bazo, ki bi jim dala informacije o samem delu.« najrazličnejši problematiki, težavah s katerimi se srečujejo na delovnih mestih itd. Problemov je v DO odn. v TOZD na tisoče, vendar so v vsaki TOZD gotovo specifični.

Določen team delavcev ali posamezniki so inovatorji v delovnem procesu. Ali kaj vemo o njih? Kje je njihova stimulacija? O vsem tem posamezni delavec kot člen velike delovne organizacije ničesar ne ve

Bolniški stalež v DO „Merx“

v času od 1. 1. 1980 do 31. 8. 1980

Podatke o bolniškem staležu zasledujemo redno mesečno preko službe za obračun osebnih dohodkov, medtem ko nam TOZD, ki imajo svoj obračun OD te podatke posredujejo v obliki mesečnih poročil.

Povprečno je bilo v staležu na mesec 15,62 % ali 416 delavcev. V

tem obdobju je bilo izgubljenih 120.189 ur. Za nadomestila OD zaradi bolniškega staleža je bilo izplačano 3.589.092,55 din ali 448.636,56 din na mesec. V primerjavi z istim obdobjem v lanskem letu je porastel bolniški stalež za 1,19 %. V primerjavi z istim obdobjem leta 1978 je porastel stalež za 2,02 %.

Postavlja se vprašanje, kje je vzrok za naraščanje bolniškega staleža. Pri tem se pojavlja vrsta negativnih faktorjev, kateri so bodisi objektivne oz. subjektivne narave. Vsekakor ni zanemarljivi delovnih pogojev, kateri so v posameznih delovnih enotah zelo slabi, nezadostne zaščite delavcev pri delu, slabi medsebojni odnosi (v posameznih delovnih enotah je zelo močna notranja neformalna komunikacijska struktura), razni asocialni pojavi (alkoholizem), kateri delavca silijo v stalež. Kako zmanjšati vpliv teh negativnih faktorjev, je drugo vprašanje, ki se ob tem postavlja. Vsekakor bi bilo potrebno opraviti večjo pozornost že pri sprejemu novih delavcev, (popolni sprejemni intervjuji), poleg rednih zdravniških pregledov organizirati

še občasne preglede, predvsem tistih delavcev, ki opravljajo dela in naloge, kjer je možnost obolenja še posebej velika. Izboljšati je potrebno delovne pogoje vsaj v tistih delovnih enotah, kjer ta možnost obstaja. Potrebno je tudi izboljšati medsebojne odnose tako med delavci kot med nadrejenimi in podrejenimi.

Morda ne bi bilo slabo v prihodnje razmišljati o stimulativnem nagrajevanju (mesečnem ali letnem) tistih delavcev, ki niso bili v bolniškem staležu. Ta oblika se izvaja v nekaterih DO (Tekstilna tovarna Prebold) in se kažejo pozitivni rezultati.

Z dr. Črepiškom, direktorjem Zdravstvenega doma Celje, je dogovorjeno, da bosta v DO Merx, kot za vse ostale večje DO na celjskem območju zagotovljena prednostna zdravstva. Možnosti za organiziranje obratne ambulante so izredno majhne zaradi pomanjkanja kadrov in finančnih sredstev.

Bolniški stalež v DO Merx se je gibal v naslednjih mesecih takole:

Mesec	Št. prim. v breme TOZD	Št. izg. ur	Nadom. v breme TOZD	Št. prim. v breme SPIZ	Skupaj št. prim.	%
JANUAR	306	18661	533.304,60	125	431	16,26
FEBRUAR	282	18351	573.471,90	137	419	15,81
MAREC	281	15217	461.368,90	178	459	17,32
APRIL	271	14569	427.235,25	185	456	17,20
MAJ	226	14224	418.398,25	190	416	15,69
JUNIJ	247	13864	432.670,05	172	419	15,81
JULIJ	205	11877	350.447,05	178	383	14,16
AVGUST	229	13425	392.196,55	116	345	12,76
SKUPAJ	255	120189	3.589.092,55	161	416	15,62

Rožič Anica

Kalkulacija za delikatesno prodajo pršuta

Prodaja pršuta za takojšnjo delikatesno uporabo zahteva nekaj priprav in kalkulacije pred prodajo v sodobnem delikatesnem oddelku.

Prodajna cena (po dospelju)
Teža: kosti 0,60 kg
kože in slanine 0,90 kg

odpad po razrezu 0,22 kg
Neto teža za narezek 2,78 kg

Pršut najprej izkoščimo, olupimo kožo in odstranimo gornjo slanino do cca 1/2 cm debeline.

KALKULACIJA

4,50 kg à 247.— N. din

Prodajna cena delikatesnega pršuta za narezek: 400.— din

4,50 kg × 247.— din = 399,80 din
2,78 kg = 0,20 din
zaokroženje

Po drugem razrezu:

1. pršut 399,80
2. pršut 404,91
804,71
2 = 402,35

Izračun odstotka pribitka na prodajno ceno po dospelju

Cena po razrezu 402,35
Cena po dospelju — 247,00
155,35 din
% $\frac{155,35 \times 100}{247} = 62,99 \%$

Zaradi kroženj in težno strukturnih razlik pri petih naslednjih komadih pršuta je 0 % pribitka na p.c. po dospelju za delikatesni narezani pršut: 62 %.

Pri p.c. po dospelju je 247.— din znaša delikatesna p.c.:

247.— × 1,62 = 400,12 = 400,00 din

Prodajalna se bremeni po prodajni ceni dospelja, za dokazovane upravičenosti pribitka 62 %, oziroma faktorja 1,62, za izračun delikatesne prodajne cene pa arhivira tako kalkulacijo.

Anton Laznik, dipl. oec.

Urejuje uredniški odbor:
MOJSILOVIČ Bogomir, dipl. oec.
PEŠEC Janez, oec.
POSINEK Romana
URATARIC Breda, dipl. ing.
PLANKO Vera

Odgovorni urednik:
ČMER Ladislav, dipl. iur.

Izhaja mesečno
Tisk:

TOZD Papirkonfekcija Krško
Naklada 2900 izvodov